Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

19 päivänä joulukuuta 2013*

Ennakkoratkaisupyyntö — Asetus (EY) N:o 2200/96 — Asetus (EY) N:o 1432/2003 — Maatalous — Yhteinen markkinajärjestely — Hedelmät ja vihannekset — Tuottajaorganisaatiot — Edellytykset, joilla kansalliset viranomaiset voivat antaa hyväksynnän — Tuotteiden varastointiin, kauppakunnostukseen ja kaupan pitämiseen tarvittavien teknisten apuvälineiden asettaminen käyttöön — Organisaation velvollisuus käyttää siinä tapauksessa, että sen tehtäviä on siirretty kolmansille yhtiöille, määräysvaltaa kyseisiin yhtiöihin

Asiassa C-500/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 16.9.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.9.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

The Queen,

Fruition Po Ltd:n hakemuksesta,

vastaan

Minister for Sustainable Farming and Food and Animal Health,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta sekä tuomarit J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis (esittelevä tuomari), J.-C. Bonichot ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tourrès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 21.2.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Fruition Po Ltd, edustajinaan solicitor P. Cusick ja barrister H. Mercer,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään J. Beeko ja L. Seeboruth, avustajanaan barrister G. Peretz,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään C. S. Schillemans ja C. Wissels,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

— Euroopan komissio, asiamiehinään B. Schima ja N. Donnelly,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.4.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä 28.10.1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2200/96 (EYVL L 297, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 4.12.2000 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2699/2000 (EYVL L 311, s. 9; jäljempänä asetus N:o 2200/96) 11 artiklan ja asetuksen N:o 2200/96 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä tuottajaorganisaatioiden hyväksynnän ja tuottajaryhmittymien esihyväksynnän osalta 11.8.2003 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1432/2003 (EUVL L 203, s. 18) 6 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Fruition Po Ltd (jäljempänä Fruition) ja Minister for Sustainable Farming and Food and Animal Health (jäljempänä ministeri) ja jossa on kyseessä päätös, jolla viimeksi mainittu peruutti kantajalta sille asetuksen N:o 2200/96 perusteella myönnetyn tuottajaorganisaation aseman.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Pääasian tosiseikkoihin sovellettavat unionin säännökset sisältyivät asetukseen N:o 2200/96 ja asetukseen N:o 1432/2003. Asetus N:o 2200/96 on kumottu ja korvattu maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä annetun asetuksen (EY) N:o 1234/2007 (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) muuttamisesta 14.4.2008 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 361/2008 (EUVL L 121, s. 1). Asetus N:o 1432/2003 puolestaan on kumottu ja korvattu neuvoston asetusten N:o 2200/96, (EY) N:o 2201/96 ja (EY) N:o 1182/2007 soveltamissäännöistä hedelmä- ja vihannesalalla 21.12.2007 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1580/2007 (EUVL L 350, s. 1), joka puolestaan on kumottu ja korvattu neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta 7.6.2011 annetulla komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 543/2011 (EUVL L 157, s. 1).

4 Asetuksen N:o 2200/96 11 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. ’Tuottajaorganisaatiolla’ tarkoitetaan tässä asetuksessa kaikkia niitä oikeushenkilöitä,

a) jotka on muodostettu seuraavien 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuoteluokkien tuottajien omasta aloitteesta:

   i) hedelmät ja vihannekset

   ii) hedelmät

   iii) vihannekset

   iv) jalostukseen tarkoitetut tuotteet

   v) sitrushedelmät

vi) pähkinät

vii) sienet

b) joiden tarkoituksena on erityisesti

1) varmistaa tuotannon suunnittelu ja sen mukauttaminen kysyntää vastaavaksi, erityisesti määrän ja laadun osalta

2) edistää tarjonnan keskittämistä ja jäsenten tuotannon saattamista markkinoille

3) alentaa tuotantokustannuksia ja vakauttaa tuotantohintoja

4) kehittää viljelymenetelmiä ja tuotantotekniikkaa ja ympäristöystävällistä jätehuoltoa erityisesti vesien, maaperän ja maiseman laadun suojelemiseksi ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja/tai edistämiseksi

c) joiden säännöt velvoittavat jäsentuottajia, erityisesti:

1) soveltamaan tuottajaorganisaation hyväksymiä tuotantotietoja, tuotantoa, kaupan pitämistä sekä ympäristönsuojelua koskevia sääntöjä

2) liittymään jäseneksi tietyn tilan jonkin a alakohdassa tarkoitetun tuoteluokan tuotannon osalta ainoastaan yhteen a alakohdassa tarkoitettuun tuottajaorganisaatioon

3) myymään tuottajaorganisaation välityksellä koko kyseisen tuotantonsa.

– –

4) toimittamaan tuottajaorganisaation tilastotarkoituksiin pyytämiä tietoja, jotka voivat koskea erityisesti pinta-aloja, satoja, tuotoksia ja suoramyyntiä

5) suorittamaan säännöissä määrätyt maksut 15 artiklassa säädettyjen toimintarahastojen perustamiseksi ja kartuttamiseksi

d) joiden säännöt sisältävät

1) yksityiskohtaiset määräykset c alakohdan 1 alakohdassa tarkoitettujen määräysten määrittelemisestä, antamisesta ja muuttamisesta

2) tuottajaorganisaation rahoittamiseen tarvittavat maksut jäseniltä

3) määräykset, jotka demokraattisella tavalla varmistavat jäsentuottajille organisaation valvonnan ja päätöksenteon tehokkuuden

4) seuraamukset, jotka aiheutuvat joko organisaation sääntöjen mukaisia velvoitteita, erityisesti maksujen maksamista, tai tuottajaorganisaation antamia määräyksiä koskevista rikkomuksista

5) uusien jäsenten hyväksymiseen liittyvät määräykset, ja erityisesti jäsenyyden vähimmäisajanjakson

6) organisaation toiminnan kannalta välttämättömät kirjanpito- ja budjettimääräykset, ja

e) jotka ovat asianomaisen jäsenvaltion 2 kohdassa mainituin edellytyksin hyväksymiä.

2. Jäsenvaltion on hyväksyttävä tuottajaorganisaatioksi tässä asetuksessa tarkoitetussa merkityksessä tuottajien ryhmittymät, jotka hakevat hyväksymistä, edellyttäen, että ne:

a) täyttävät 1 kohdassa asetetut vaatimukset ja osoittavat tätä varten muun muassa sen, että ryhmittymään kuuluu vähimmäismäärä tuottajia ja että se tuottaa vähimmäismäärän kaupan pidettäviä tuotteita, mitkä seikat määritetään 46 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen

b) antavat riittävät takeet toimintansa toteuttamisesta, kestosta ja tehokkuudesta

c) todella antavat jäsentuottajilleen ympäristöystävällisten viljelymenetelmien toteuttamiseen tarvittavaa teknistä apua

d) toisaalta todella asettavat jäsentuottajien käyttöön tarvittavia teknisiä apuvälineitä tuotteiden varastointiin, kauppakunnostukseen ja kaupan pitämiseen ja toisaalta varmistavat asianmukaisen tehtäviensä mukaisen markkinoinnin ja kirjanpidon hoitamisen.

– –”

5 Asetuksen N:o 2200/96 15 artiklassa säädettiin edellytyksistä, joilla yhteisön taloudellista tukea voitiin myöntää tuottajaorganisaatioille, jotka ovat perustaneet toimintarahaston. Mainitun asetuksen 48 artiklassa puolestaan valtuutettiin Euroopan komissio antamaan kyseisen asetuksen soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Tässä yhteydessä pääasian tosiseikkoihin oli sovellettava komission asetusta N:o 1432/2003.

6 Asetuksen N:o 1432/2003 6 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. Tuottajaorganisaatioilla on oltava jäsenvaltiota tyydyttävä henkilökunta, infrastruktuuri ja välineet, joita tarvitaan asetuksen – – N:o 2200/96 11 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseen ja organisaation seuraavien päätehtävien hoitamiseen:

— jäsenten tuotannon tuntemus

— jäsenten tuotannon lajittelu, varastointi ja pakkaus

— markkinointi ja taloushallinto

— keskitetty kirjanpito ja laskutusjärjestelmä.

2. Jäsenvaltioiden on vahvistettava edellytykset, joilla tuottajaorganisaatiot voivat antaa asetuksen – – N:o 2200/96 11 artiklassa määritetyt tehtävät kolmansien hoidettaviksi.”

7 Tässä yhteydessä on todettava, että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ei ole antanut säännöksiä, joissa vahvistetaan edellytykset, joilla tuottajaorganisaatiot voivat antaa asetuksen N:o 2200/96 11 artiklassa määritetyt tehtävät kolmansien hoidettaviksi.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Fruition haki vuoden 2003 lopussa Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisilta viranomaisilta hyväksymistä tuottajaorganisaatioksi ”kaikkia hedelmiä” koskevassa tuoteluokassa. Fruition esitti tuottajaorganisaatioksi hyväksymistä koskevassa hakemuksessaan rakenteestaan, päätöksenteostaan ja laitteistoistaan seuraavat tiedot:

”[Fruitionilla] ei ole emoyhtiötä tai tytäryhtiöitä, mutta sillä on kaupan pitämistä koskeva sopimus Northcourt Group Ltd:n [jäljempänä Northcourt] kanssa; viimeksi mainitun yhtiön jäsenkunta vastaa suurelta osin (mutta ei täysin) [Fruitionin] jäsenkuntaa. [Northcourt] käyttää markkinointiedustajanaan Worldwide Fruitia [jäljempänä WWF], jonka osakkeista se omistaa 20 prosenttia. WWF:ssä työskentelee palveluja [Fruitionille] tarjoavaa markkinointihenkilöstöä, teknistä henkilöstöä, laadunvarmistus-, atk-, suunnittelu- ja hallintohenkilöstöä.

– –

Tämänhetkistä toimintapolitiikkaa koskevat päätökset tekee jäsenten keskuudesta valittava hallitus, jonka jäsenet nimittävät. – – Jäsenten äänivalta perustuu niiden [Fruitionin] kanssa harjoittaman liiketoiminnan määrään, mutta yksittäisen jäsenen äänioikeus on enintään 10 prosenttia kokonaisäänioikeudesta.

– –

WWF:n henkilöstö vastaa varastointia, kauppakunnostamista ja kaupan pitämistä koskevista suunnitelmista, jotka [Northcourt] ja [Fruition] hyväksyvät. Yli sataa jäsentä koskeva varastointi ja kauppakunnostaminen tapahtuvat noin 30 suuressa varastossa ja 10 suuressa kauppakunnostuspaikassa, jotka kaikki ovat yksittäisten jäsenten omistuksessa – –.

– –

[Fruition] ei omista maata eikä rakennuksia – kaikki varastointi ja kauppakunnostaminen suoritetaan jäsenten toimitiloissa – –. [Fruition] on toimittanut näihin toimitiloihin tiettyjä kauppakunnostamiseen tarkoitettuja ja varastointia helpottavia laitteistoja – –.”

9 Fruitionin jätettyä mainitun hyväksymistä koskevan hakemuksen Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset suorittivat sen toimitiloissa tarkastuksen. Ne laativat myös tarkastuskertomuksen, jossa mainittiin Northcourtin kanssa tehty kaupan pitämistä koskeva sopimus WWF:n palvelujen käyttämisestä ja jossa todettiin, että Fruitionilla oli vain kaksi suoraan palkattua työntekijää eli hallinnollinen vastuuhenkilö ja tämän henkilökohtainen avustaja, jotka kumpikin työskentelivät osa-aikaisesti.

10 Joulukuussa 2003 kyseiset viranomaiset hyväksyivät asetuksen N:o 2200/96 perusteella Fruitionin tuottajaorganisaatioksi. Tämän jälkeen Fruition saattoi saada hakemansa yhteisön tuen, jota kyseiset viranomaiset hallinnoivat ja jota jaettiin ainoastaan tuottajille, jotka ovat ryhmittyneet tuottajaorganisaatioihin.

11 Samat viranomaiset laativat vuosina 2004 ja 2005 kaksi muuta tarkastuskertomusta, joissa todettiin, että tuottajaorganisaatio Fruition toimi tyydyttävästi.

12 Ministeri peruutti 10.7.2006 tekemällään päätöksellä Fruitionilta tuottajaorganisaation aseman erityisesti sillä perusteella, että toiminnot, joista sen oli huolehdittava, oli lähes täysin ulkoistettu ja että se ei ollut myöskään esittänyt riittävää näyttöä näiden ulkoistettujen toimintojen osalta harjoittamastaan määräysvallasta. Mainittu päätös tehtiin komission sellaisen tarkastuksen jälkeen, jossa

todettiin, että useat Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivat tuottajaorganisaatiot, muun muassa Fruition, eivät täyttäneet asetuksessa N:o 2200/96 säädettyjä hyväksymisperusteita. Komissio päätyi erityisesti Fruitionin osalta pääasiallisesti seuraavaan johtopäätökseen:

”[Fruitionin] 101 jäsentä omistaa lähes 100 prosenttia [Northcourtista]. Tämä yhtiö omistaa 50 prosenttia [WWF:stä]. Loput 50 prosenttia on Uuden-Seelannin maanviljelijöiden omistaman yhtiön hallussa. [Fruitionin] ja kyseisen yhtiön välillä ei ole mitään sopimusta.

WWF pitää kaupan lähes 100:aa prosenttia [Fruitionin] tuotannosta. WWF on vastuussa myös tuotteiden liikkumisen, lajittelun, kauppakunnostamisen ja tuotannon laadun valvonnan järjestämisestä, mukaan lukien koko tuotannon valvonta [Fruitionin] lukuun. WWF suorittaa myös tekniset palvelut ja laskutuksen. WWF laskuttaa [Fruitionilta] edellä mainituista palveluista noin 150 000 Englannin puntaa (GBP). On selvää, että WWF on avainasemassa organisaatiossa ja suorittaa kaikki ne toimet, jotka yleensä kuuluvat tuottajaorganisaatiolle.

Komission yksiköt katsovat, ettei [Fruition] täyttänyt hyväksymisen edellytyksiä, koska WWF toteuttaa tuottajaorganisaation toimintoja ilman toimeksiantoa Fruitionilta. Tämän lisäksi ongelmana on rakenne: Fruitionin jäsentuottajilla ei ole ääntenenemmistöä WWF:ää koskevissa päätöksissä, mikä on vastoin asetuksen N:o 2200/96 11 artiklan 1 kohdan d alakohdan 3 alakohtaa.”

13 Ministeri vahvisti 7.4.2008 päivätyllä kirjeellä 10.7.2006 tekemänsä tuottajaorganisaation aseman peruuttamista koskevan päätöksen ja hylkäsi siten Fruitionin siitä Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettavassa sisäisessä hallinnollisessa menettelyssä tekemän valituksen.

14 Fruition teki mainitusta päätöksestä 2.7.2008 ennakkoratkaisua pyytäneelle kansalliselle tuomioistuimelle laillisuusvalvontakanteen. Fruition väitti kanteensa tueksi, että asetuksessa N:o 2200/96 ei edellytetä, että tuottajaorganisaatiolla on määräysvalta ulkoistamiinsa toimintoihin, ja se väittää näin ollen täyttäneensä pääasiassa kyseisessä asetuksessa tarkoitetut hyväksymisperusteet.

15 Kansallinen tuomioistuin teki osapuolia kuultuaan ja sille esitetyn näytön tutkittuaan muun muassa seuraavat tosiseikkoja koskevat toteamukset.

16 Kansallinen tuomioistuin totesi Fruitionin ja Northcourtin välisestä sopimussuhteesta, että niiden välillä oli tehty tammikuussa 2004 kaupan pitämistä koskevan sopimuksen luonnos, joka ei koskaan tullut voimaan ja jonka tarkoituksena oli mahdollistaa se, että käytettäisiin asetuksessa N:o 2200/96 säädetyt edellytykset täyttävää tuottajaorganisaatiota, johon Northcourtilla oli yksinomainen määräysvalta. Koska niiden välillä ei ollut varsinaista kirjallista sopimusta, kansallinen tuomioistuin katsoi, että Fruitionin ja Northcourtin välinen todellinen sopimussuhde oli määritettävä näiden kahden yksikön välillä toteutettujen liiketoimien perusteella. Kyseinen tuomioistuin totesi lisäksi, ettei Fruitionin ja WWF:n välillä ollut varsinaista kirjallista sopimusta.

17 Kansallinen tuomioistuin totesi Northcourtin ja WWF:n välisestä suhteesta, että niiden välillä oli tehty vuonna 2000 sopimus, jonka mukaan WWF:llä oli määräysvalta Northcourtiin samoin ehdoin kuin vuoden 2004 sopimusluonnoksen mukaan Northcourtilla oli Fruitioniin.

18 Lisäksi kansallinen tuomioistuin pystyi toteamaan, että käytännössä Northcourtin oli noudatettava Fruitionin ohjeita, koska Fruitionin jäsenet omistivat 93 prosenttia Northcourtin osakkeista ja koska kaikki sen johtajat olivat Fruitionin jäseniä. Se totesi lisäksi, että Northcourtilla oli puolestaan määräysvalta WWF:n päätöksiin, koska oli selvää, että hyväksynnän peruuttamisen ajankohtana Northcourtin omistuksessa oli 50 prosenttia WWF:n osakkeista eikä enää 20 prosenttia niin kuin Fruitionin hyväksymistä koskevassa hakemuksessa oli ilmoitettu, ja että päätökset oli tehtävä yhteisymmärryksessä. Lisäksi kansallinen tuomioistuin totesi, että ei ollut mitään näyttöä siitä, että

Northcourt tai WWF olisi hyväksynyt sopimusteitse sen, että Fruition antaa niille ohjeita, koska tällaista tahdonilmausta ei mainita kansallisen tuomioistuimen mukaan missään kirjallisessa sopimuksessa eikä missään kansalliselle tuomioistuimelle esitettyyn asiakirjaan sisältyvissä selostuksissa.

19 Lopuksi kansallinen tuomioistuin katsoi, että yhtäältä Fruitionin ja toisaalta Northcourtin ja WWF:n yhdistävä sidos oli sellainen, että näiden yksiköiden toimintoja harjoitettiin yhteisymmärrysperusteella, ja ne olivat todennäköisesti tehneet molemminpuolisia myönnytyksiä. Kansallinen tuomioistuin totesi, että WWF oli hyväksynyt Fruitionin päätökset myös silloin, kun niiden saatettiin katsoa olevan sen omien kaupallisten intressien vastaisia. Kansallinen tuomioistuin katsoo lyhyesti todettuna, että kun otetaan huomioon osakeomistuskytkökset – Fruitionin omistuksessa oli 93 prosenttia Northcourtin osakkeista ja Northcourtin omistuksessa 50 prosenttia WWF:n osakkeista – osapuolet olivat toimineet yhteisymmärrysperusteella, mikä ei tietenkään tarkoita, että Fruition olisi välttämättä saanut joka kerran läpi oman kantansa.

20 Kansallinen tuomioistuin katsoi näiden tosiseikkoja koskevien toteamusten perusteella, että pääasiassa esiin tulleella unionin oikeutta koskevalla kysymyksellä pyrittiin pääasiallisesti selvittämään, edellytetäänkö asetuksessa N:o 2200/96 implisiittisesti, että tuottajaorganisaatio antaa ulkopuolisille palvelujen tarjoajille sopimuksen perusteella ohjeita, vai riittääkö päinvastoin, että näiden yksiköiden osakeomistuksen keskinäinen riippuvuus mahdollistaa niiden toimivan yhteisymmärrysperusteella. Kansallinen tuomioistuin katsoi, että ministerin väite, jonka mukaan mainitun asetuksen 11 artiklaa rikotaan, kun tuottajaorganisaatio luovuttaa koko johtamisensa, mukaan luettuna tätä johtamista koskeva määräysvalta, ulkopuoliselle yksikölle, on merkityksellinen, mutta sen mukaan oli vaikea määrittää, missä määrin ja millä tavalla määräysvalta on säilytettävä ja täyttääkö osakeomistuksen keskinäinen riippuvuus pääasiassa unionin oikeuden vaatimukset.

21 Näissä olosuhteissa High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) on päättänyt lykätä ratkaisun antamista ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen N:o 2200/96 11 artiklaa tulkittava oikeusvarmuuden periaatteen mukaisesti siten, että siinä edellytetään, että yksiköllä on tietty määräysvalta toimeksisaajiin tilanteessa, jossa

a) jäsenvaltio harkitsi yksikön hyväksymistä asetuksen N:o 2200/96 11 artiklan mukaiseksi tuottajaorganisaatioksi

b) yksiköllä oli tavoitteet ja yhdistyssäännöt, jotka ovat sopusoinnussa asetuksen N:o 2200/96 11 artiklan vaatimusten kanssa

c) yksikön jäsentuottajat saivat kaikki ne palvelut, jotka asetuksen N:o 2200/96 11 artiklassa tarkoitetun tuottajaorganisaation on tarjottava niille, ja

d) yksikkö oli antanut toimeksisaajien tehtäväksi tarjota olennaisen osan näistä palveluista?

2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä, kuinka paljon määräysvaltaa asetuksen N:o 2200/96 11 artiklan oli tulkittava edellyttävän?

3) Erityisesti kysytään, oliko yksiköllä asetuksen N:o 2200/96 11 artiklassa mahdollisesti edellytetyssä määrin määräysvaltaa tilanteessa, jossa

a) toimeksisaajina oli

1) yhtiö, jonka osakkeista 93 prosenttia oli yksikön jäsenten omistuksessa ja

2) yhtiö, jonka osakkeista 50 prosenttia omisti ensimmäinen yhtiö ja jonka perustamiskirjassa määrättiin, että yhtiön päätökset on tehtävä yksimielisesti

b) kumpaakaan yhtiötä ei sitonut sopimusmääräys, jonka mukaan niiden olisi pitänyt noudattaa yksikön niille antamia ohjeita, jotka koskivat kyseessä olevia toimintoja, mutta

c) yllä mainitun osakeomistusrakenteen seurauksena yksikkö ja toimeksisaajat toimivat yhteisymmärrysperusteella?

4) Onko yllä mainittuihin kysymyksiin vastaamisen kannalta olennaista, että

a) [asetuksen N:o 1432/2003] 6 artiklan 2 kohdassa nimenomaisesti säädettiin kyseiseen aikaan, että 'jäsenvaltioiden on vahvistettava edellytykset', joilla tuottajaorganisaatiot voivat antaa tehtävänsä kolmansien hoidettaviksi

b) jäsenvaltio, johon ensimmäisessä kysymyksessä viitataan, oli kyseisenä ajankohtana laiminlyönyt tällaisten edellytysten vahvistamisen?"

Ennakkoratkaisukysymysten arviointi

22 Kansallinen tuomioistuin pyrkii kysymyksillään, joita on tarkasteltava yhdessä, selvittämään pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 2200/96 11 artiklaa tulkittava siten, että tuottajaorganisaation, joka on antanut hyväksymisensä kannalta olennaiset toimintonsa kolmansien hoidettaviksi, on täyttääkseen kyseisessä säännöksessä tarkoitetut hyväksymisedellytykset säilytettävä itsellään määräysvalta näiden tehtävien hoitamiseen, ja tarvittaessa, missä määrin sillä on oltava tätä määräysvaltaa.

23 Heti aluksi on todettava, että kyseisen asetuksen mikään säännös ei ole esteenä saman asetuksen 11 artiklassa säädettyjen toimintojen ulkoistamiselle.

24 Tässä yhteydessä on todettava, että asetuksen N:o 1432/2003 seitsemännessä perustelukappaleessa mainitaan mahdollisuus, että tuottajaorganisaatio ei pysty suoraan hoitamaan kaikkia toimintojaan tehokkaasti, ja saman asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa mainitaan nimenomaisesti tuottajaorganisaation mahdollisuus antaa kyseisessä 11 artiklassa määritetyt tehtävät kolmansien hoidettaviksi.

25 Tällainen ulkoistaminen ei voi kuitenkaan missään tapauksessa mahdollistaa sitä, että tuottajaorganisaatiot vapautuvat niistä edellytyksistä, jotka niiden on täytettävä, jotta ne voidaan asetuksen N:o 2200/96 11 artiklan nojalla hyväksyä tuottajaorganisaatioiksi. Kuten näet mainitusta artiklasta käy ilmi, jäsenvaltioiden on hyväksyttävä tuottajaorganisaatioiksi tässä asetuksessa tarkoitetussa merkityksessä vain ne tuottajaorganisaatiot, jotka täyttävät 11 artiklan 1 ja 2 kohdassa asetetut hyväksymisedellytykset. Yksi tällainen edellytys mainitaan saman artiklan 2 kohdan b alakohdassa, jonka mukaan näiden organisaatioiden on annettava riittävät takeet toimintansa toteuttamisesta, kestosta ja tehokkuudesta.

26 Hakiessaan hyväksymistä kyseisessä asetuksessa tarkoitetuiksi tuottajaorganisaatioiksi kyseiset organisaatiot sitoutuvat näet noudattamaan mainittuja edellytyksiä koko hyväksymisen ajan ja sitoutuvat erityisesti harjoittamaan tehokkaasti niille saman asetuksen 11 artiklan nojalla kuuluvia olennaisia toimintoja. Näin ollen näiden organisaatioiden tuottajaorganisaation aseman säilyttämiseksi on välttämätöntä, että ne heti hyväksytyiksi tultuaan huolehtivat siitä, että ne täyttävät jatkuvasti kaikki hyväksymisedellytykset tämän ajanjakson aikana ja erityisesti, että ne varmistavat, että niiden toiminnat hoidetaan tehokkaasti.

27 Jos tuottajaorganisaatio voisi antaa nämä olennaiset toimintonsa kolmansille siten, että ne hoitavat niitä täysin itsenäisesti ja olematta sen määräysvallassa, se ei kykenisi enää valvomaan jatkuvasti mainitussa 11 artiklassa tarkoitettujen hyväksymisedellytysten noudattamista, mukaan luettuna edellytys, jonka mukaan on aina varmistettava, että mainitut toiminnat hoidetaan tehokkaasti.

28 Siitä, kuinka paljon määräysvaltaa asetuksessa N:o 2200/96 edellytetään silloin, kun tuottajaorganisaatio on antanut mainitun asetuksen 11 artiklan nojalla annetun hyväksymisensä kannalta olennaiset toimintonsa kolmansien hoidettaviksi, on todettava, että koska kyseisen organisaation on valvottava jatkuvasti, että sen hyväksymistä koskevia edellytyksiä noudatetaan, mukaan luettuna edellytys, jonka mukaan on aina varmistettava, että sen toiminnat hoidetaan tehokkaasti, mainittu määräysvaltaa koskeva vaatimus täyttyy vain, jos tämä määräysvalta mahdollistaa sen, että kyseinen organisaatio voi puuttua ajoissa ja sitovalla tavalla mainittujen toimintojen harjoittamiseen.

29 Tällainen määräysvaltaa koskeva vaatimus täyttyy, kun sopimusjärjestely mahdollistaa sen, että kyseinen tuottajaorganisaatio pysyy vastuussa ulkoistetun toiminnon harjoittamisesta ja koko johtamista koskevasta määräysvallasta siten, että sillä säilyy viime kädessä määräysvalta ja tarvittaessa valta puuttua ajoissa mainittujen toimintojen harjoittamiseen sopimuksen koko keston ajan.

30 Tässä yhteydessä pelkällä käytännöllä, joka muodostuu siitä, että päätökset tehdään yhteisymmärryksessä tuottajaorganisaation ja sen käyttämän kolmannen välillä, ei voida taata sitä, että määräysvaltaa koskeva edellytys täyttyy.

31 Koska kyse on kuitenkin tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevien toisinaan monimutkaisten tilanteiden arvioimisesta, on kansallisen toimivaltaisen tuomioistuimen tehtävänä selvittää kussakin tapauksessa ja ottaen huomioon kaikki kullekin tapaukselle merkitykselliset olosuhteet, mukaan luettuna ulkoistettujen toimintojen luonne ja laajuus, onko kyseinen tuottajaorganisaatio säilyttänyt itsellään asetuksen N:o 2200/96 11 artiklassa vaaditun määräysvallan.

32 Edellä esitetystä seuraa näin ollen, että asetuksen N:o 2200/96 11 artiklaa on tulkittava siten, että tuottajaorganisaation, joka on antanut kyseisen säännöksen nojalla tehdyn hyväksymisensä kannalta olennaiset toimintonsa kolmansien hoidettaviksi, on, täyttääkseen kyseisessä säännöksessä tarkoitetut hyväksymisedellytykset, tehtävä sopimusjärjestely, joka mahdollistaa sen, että kyseinen tuottajaorganisaatio pysyy vastuussa näiden toimintojen harjoittamisesta ja koko johtamista koskevasta määräysvallastaa siten, että sillä säilyy viime kädessä määräysvalta ja tarvittaessa valta puuttua ajoissa mainittujen toimintojen harjoittamiseen sopimuksen koko keston ajan. Toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on selvittää kussakin tapauksessa ja ottaen huomioon kaikki kullekin tapaukselle merkitykselliset olosuhteet, mukaan luettuna ulkoistettujen toimintojen luonne ja laajuus, onko kyseinen tuottajaorganisaatio säilyttänyt itsellään tällaisen määräysvallan.

Oikeudenkäyntikulut

33 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä 28.10.1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2200/96, sellaisena kuin se on muutettuna 4.12.2000 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2699/2000, 11 artiklaa on tulkittava siten, että tuottajaorganisaation, joka on antanut kyseisen säännöksen nojalla tehdyn hyväksymisensä kannalta olennaiset toimintansa

kolmansien hoidettaviksi, on täyttääkseen kyseisessä säännöksessä tarkoitetut hyväksymisedellytykset tehtävä sopimusjärjestely, joka mahdollistaa sen, että kyseinen tuottajaorganisaatio pysyy vastuussa näiden toimintojen harjoittamisesta ja koko johtamista koskevasta määräysvallasta siten, että sillä säilyy viime kädessä määräysvalta ja tarvittaessa valta puuttua ajoissa mainittujen toimintojen harjoittamiseen sopimuksen koko keston ajan. Toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on selvittää kussakin tapauksessa ja ottaen huomioon kaikki kullekin tapaukselle merkitykselliset olosuhteet, mukaan luettuna ulkoistettujen toimintojen luonne ja laajuus, onko kyseinen tuottajaorganisaatio säilyttänyt itsellään tällaisen määräysvallan.

Allekirjoitukset